

Vlinders in Ferragudo

Vlinders in Ferragudo

Ellen van Herk

Eerder verschenen:

Zwijgen is zilver
Thuis in de Algarve
Tweede kans in Santa Luzia
Zomer in de Alentejo
Teruggekeerd verleden
Terug naar Odeceixe
Verwarring aan de Douro
Quarantaine in de Alentejo
De Algarve met verve
Oude liefde, nieuw begin
Dreiging in de Algarve

Schrijver: Ellen van Herk
Coverontwerp: Ellen van Herk
ISBN: 9789464186840
© Ellen van Herk

Deze roman is fictie, enige overeenkomst met bestaande personen en/of gebeurtenissen berust op toeval. De genoemde locaties in Ferragudo en omgeving bestaan echt, maar zijn waar nodig aangepast om in het verhaal te passen.

Het is verboden zonder toestemming van de auteur (delen van) het boek te kopiëren of te verspreiden.

Hoofdstuk 1 September, Frankrijk

Annette zit op haar favoriete bankje op zo'n tien minuten lopen van de boerderij. Haar man en zoon hebben het er samen een jaar of twaalf geleden neergezet op het moment dat ze hun chambres d'hôtes openden. Het markeert het einde van hun land en behalve de gasten zit Annette zelf er ook graag om te genieten van de omgeving.

Terwijl ze uitkijkt over het licht glooiende landschap lopen vrijwel ongemerkt de tranen over haar wangen. Ze laat haar blik een voor een over de vertrouwde plekjes gaan. Het hele gebied is haar na dertig jaar zo vertrouwd dat ze het met haar ogen dicht zou kunnen beschrijven, maar het laatste jaar is het eerder pijnlijk om er deel van uit te maken dan prettig.

Aan haar linkerkant ziet ze half verscholen achter een enorme boom nog net een stuk van de muur en het pannendak van het gedeelte van de oude boerderij waar de drie gastenkamers zich bevinden. Het woongedeelte en de stallen zijn niet zichtbaar. Recht voor haar is het grootste stuk grasland waar zo'n twintig koeien rustig lopen te grazen of liggen te herkauwen en als ze helemaal naar rechts kijkt, ziet ze in de verte nog net de toppen van de bomen waar achter het meer van Madine ligt.

Door de warme en droge zomer die achter hen ligt, is het gewoonlijk zo groene landschap dor en geel geworden en ze ziet dat zelfs een deel van de bomen, die als windhaag geplaatst zijn, al beginnen te verkleuren.

Het is duidelijk dat de herfst in aantocht is, een jaargetijde dat in elk geval prima past bij haar eigen trieste stemming. Bij de gedachte aan de sombere, donkere wintermaanden die er dan weer aankomen, huivert ze onwillekeurig. Een tweede winter zonder Thijs, ze heeft geen idee hoe ze die door moet komen. In de wintermaanden is het altijd al stil in het gebied, toeristen zijn dan ver te zoeken en ook de werkzaamheden op de boerderij zelf stellen niet veel meer voor, zodat er weinig afleiding is. Ze ziet er nu al als een berg tegenop.

Het gebied is van april tot oktober een behoorlijk druk bezochte regio, niet alleen vanwege het meer met alle recreatiemogelijkheden, maar ook vanwege de vele monumenten en allerlei andere herinneringen aan de Eerste Wereldoorlog. Ze zitten iets meer dan een half uur van Verdun vandaan met z'n musea, de citadel en de enorme begraafplaats en overal in de streek zijn herdenkingsmonumenten te vinden.

Ondanks de verschrikkingen die zich hier ruim honderd jaar geleden hebben afgespeeld, kan ze normaal gesproken genieten van het in haar ogen lieflijke landschap, maar na de dood van Thijs lijkt het wel alsof de herinneringen aan de vreselijke oorlog de overhand krijgen en wordt ze er nog triester van.

Parc Naturel Régional de Lorraine, een gebied grofweg tussen Verdun, Metz en Nancy; het is haar thuis sinds ze als twintigjarige met Thijs vanuit Nederland hierheen is gekomen en ze heeft altijd gedacht dat ze hier samen oud zouden worden. Zoals te verwachten na een relatie van dertig jaar bezorgde Thijs haar niet meer de hartkloppingen en vlinders die ze in het begin van hun relatie voelde, maar ze waren gelukkig samen.

Tenminste, dat dacht zij.

Natuurlijk waren er wel eens wat problemen, welke relatie heeft die tenslotte niet, maar naar haar gevoel waren die altijd bespreekbaar en op te lossen geweest. Ze hadden een moeilijke tijd beleefd toen ze na René's geboorte vrij kort achter elkaar twee miskramen kreeg, maar ook daar waren ze samen doorheen gekomen, hoewel het verrassend genoeg Thijs was geweest, die daar de meeste moeite mee had. Was dat al een waarschuwing geweest?

Hij was behoorlijk depressief geweest, teleurgesteld omdat z'n droom van een groot gezin niet leek uit te komen, maar uiteindelijk hadden ze door er over te praten en gewoon door te gaan met werken weer een manier gevonden verder te gaan. Of was dat allemaal schijn geweest?

Op dit moment twijfelt ze werkelijk overal aan. Ze weet nog steeds niet wat dit keer de aanleiding is geweest voor Thijs om opnieuw in een voor hem uitzichtloze situatie te belanden, maar blijkbaar had hij dit keer geen toekomst meer gezien. Nu moet zij leren leven met de consequenties.

Sinds Thijs haar zo abrupt in de steek heeft gelaten, heeft ze geen idee meer wat ze met zichzelf en het leven aan moet. Ze voelt zich volkomen stuurloos, een emotie die nieuw voor haar is en absoluut niet prettig.

De eerste weken heeft ze zich zo eenzaam en verlaten gevoeld dat ze nauwelijks de moed kon vinden uit bed te komen en het was maar goed dat René inmiddels in staat was de gang van zaken op de boerderij te regelen, want er kwam gewoonweg niets uit haar handen. Ze kon zelfs de energie niet opbrengen om zich met de gasten bezig te houden, terwijl dat de laatste jaren juist iets was waar ze altijd enorm veel energie uit haalde. Het sociale contact was haar op het lijf geschreven en gaf haar de drukte,

die ze op het Franse platteland af en toe zo kon missen, maar ze moet er nu niet aan denken.

De boerderij, die ze een paar jaar na hun verhuizing naar Frankrijk hebben overgenomen van de boer waar Thijs als knecht werkte en die vanwege gezondheidsredenen naar de kuststrook wilde verhuizen, haalt inmiddels de meeste inkomsten uit hun chambres d'hôtes in plaats van uit hun vee. De gestage stroom gasten zorgt voor een redelijk vaste bron van inkomsten en normaal gesproken geniet ze ervan om zich met hen bezig te houden. Nu echter kan ze de energie er niet voor opbrengen en is ze alleen maar blij dat René samen met z'n vriendin Cécile de dagelijkse gang van zaken over heeft genomen. Het resultaat is echter dat ze zich volledig overbodig is, wat niet bijdraagt aan haar gevoel van eigenwaarde. Wat doet ze hier nog? Er is niets meer waarvoor ze 's ochtends uit bed hoeft te komen, behalve haar jarenlange ingeprente werkethiek om dan vervolgens te concluderen dat haar taken al zijn verricht en er weinig anders op zit dan weer een dag in complete zinloosheid door te brengen.

De tranen lopen inmiddels ongehinderd over haar wangen en ze bijt vol wanhoop op haar lip.

Waarom heeft Thijs haar dan ook in de steek gelaten, schreeuwt het binnenin haar. Wat was er opeens zo vreselijk aan het leven met haar dat hij er zo maar een einde aan gemaakt heeft?

Ze heeft niets gemerkt, erger nog, ze was volkomen tevreden en gelukkig, maar hij blijkt niet en dat is iets wat ze maar niet naast zich neer kan leggen. Waarom heeft hij haar dit keer geen deelgenoot gemaakt van z'n gevoelens? Kort voor het moment dat hij besloot niet verder te willen of te kunnen heeft ze kort gedacht dat hij ziek was omdat hij anders was dan anders, maar het was druk en ze heeft zich de tijd niet gegund er serieus naar te vragen. Is het haar schuld? Ze blijft het zich maar afvragen wat ze verkeerd heeft gedaan en wordt gek van haar eigen gedachten die steeds maar in hetzelfde cirkeltje blijven ronddraaien.

Een kreet van frustratie ontsnapt aan haar lippen en ze laat zich in machteloos verdriet voorover zakken. Net nu ze zover waren om een deel van hun dagelijkse bezigheden aan René en z'n vriendin over te willen dragen, zodat ze eindelijk tijd kregen voor dingen waar ze in al die jaren niet aan toe waren gekomen, gooide Thijs er het bijtje bij neer en besloot

haar alleen achter te laten. Ze kan er nog steeds niet over uit en heeft geen flauw idee hoe ze haar toekomst nu moet gaan invullen.

Al doen zowel René als Cécile hun uiterste best haar dat niet te laten merken, ze voelt zich volledig overbodig. Ze merkt dat Cécile het liefst haar eigen stempel op het geheel wil drukken, maar zich door haar aanwezigheid geremd voelt en het laatste wat ze wil, is wrijving tussen haarzelf en de vriendin van haar zoon. Dus wat moet ze nu? Terug naar Nederland? Wat heeft ze daar in hemelsnaam nog te zoeken na dertig jaar weg te zijn geweest? Haar ouders zijn een aantal jaren geleden om het leven gekomen door een noodlottig ongeluk met een spookrijder en met haar zus en diens gezin heeft ze nauwelijks contact.

Ze komt overeind van het bankje en voelt zich uitgeput, zoals bijna dagelijks tegenwoordig. Vroeger was ze 's avonds moe van de hele dag actief bezig te zijn, tegenwoordig komt ze al moe uit bed, terwijl ze amper iets uitvoert. Alles kost moeite, niets voelt ook maar enigszins prettig en elke dag is er de zekerheid dat er weer zo'n dag komt.

De saaiheid, de leegte, de vermoeidheid, ze heeft er zo genoeg van, maar ze heeft tegelijkertijd geen idee hoe ze het moet doorbreken tenzij ze net als Thijs besluit een einde aan haar leven te maken en dat is iets wat ondanks haar verdriet niet in haar opkomt.

Langzaam daalt ze de heuvel af en wandelt over het smalle paadje langs het weiland in de richting van de boerderij, terwijl ze iets probeert te bedenken waar ze zin in heeft. Al is het maar een cake bakken, maar zelfs daar kan ze de energie niet voor opbrengen. Ze is dertig jaar lang van 's ochtends zes tot 's avonds tien altijd aan het werk is geweest en deed niets liever dan uren in de keuken staan om haar gezin en haar gasten met heerlijkheden te verwennen, maar nu kan ze zich er niet toe zetten.

Ze schrikt zelf van haar gevoel van wanhoop en depressiviteit en heel even vraagt ze zich af of ze toch niet aan de pillen moet beginnen, die de huisarts haar heeft voorgeschreven.

Nee, met een vastberaden gebaar schudt ze haar hoofd. Pillen verzachten misschien de symptomen, maar lossen het probleem niet op, dat moet uit haar zelf komen. Ze moet hoe dan ook iets vinden waardoor ze weer zin in het leven krijgt. Jarenlang zijn het de gasten geweest, het zorgen en verwennen, waar ze energie uit haalde, maar nu kan ze er toch echt de lol niet meer van inzien. Er moet iets anders zijn, maar wat?

Ze nadert het erf als er een groene Landrover aan komt rijden, die ze onmiddellijk herkent als de auto van een bevriend echtpaar uit het dorp Hattonville een paar kilometer verderop. Even lichten haar groene ogen iets op om vervolgens direct weer te versomberen bij de gedachte aan wat de inzittenden komen doen.

Mathilde en Jacques zijn vrienden van het eerste uur. De kleine, pittige Française is degene die haar al die jaren geleden Frans heeft geleerd en haar heeft opgenomen in haar kennissenkring toen ze hier als twintigjarige vreemdeling belandde. Nog steeds zien ze elkaar vrijwel wekelijks, maar ook daar komt binnenkort verandering in, iets waar ze eigenlijk nog niet over na durft te denken. Het echtpaar heeft namelijk een jaartje geleden een huis gekocht in Portugal, in de streek waar ze al een aantal jaren hun vakantie doorbrachten en wil daar nu het grootste deel van het jaar gaan wonen. Nog een verlies.

Ze komt precies op het moment dat Mathilde het portier opent bij de auto aan en even omhelzen de twee vrouwen elkaar vol warmte. Annette voelt hoe Mathilde haar kritisch opneemt, maar negeert de bezorgde blik en glimlacht over Mathilde's schouder heen naar Jacques. Deze is inmiddels om de auto heen gelopen en legt een grote, stoere werkmanshand op haar schouder, terwijl hij er een kneepje in geeft.

‘Wat leuk dat jullie nog even langskomen,’ brengt ze uit, ‘wijn?’

Ze ziet hoe het tweetal een blik wisselt en kijkt met opgetrokken wenkbrauwen van de een naar de ander.

‘Is er iets?’ wil ze weten.

‘Ja, we hebben een plan, maar laten we dat maar bespreken met dat glas wijn erbij,’ zegt Jacques ferm.

Een beetje onzeker over z'n toon en de woorden werpt Annette een blik op Mathilde, maar die glimlacht alleen maar en schouderophalend gaat ze hen voor naar de keuken. Op dit tijdstip van de dag zijn René en Cécile elders in het huis of op het land bezig, zodat ze de ruimte voor zich alleen hebben. Ze installeren zich aan de grote, gebutste eikenhouten tafel, die al meer dan twintig jaar op dezelfde plek in de royale woonkeuken staat. Hier hebben ze meer glazen wijn aan gedronken dan Annette kan tellen, al is die lege stoel waar Thijs op hoort te zitten bij dit soort gelegenheden nog steeds iets waar Annette moeite mee heeft. Ze kan er nauwelijks naar kijken zonder tranen in haar ogen te krijgen en negeert de lege plek zoveel mogelijk.

Annette's hand trilt als ze de fles wijn ontkurkt en bijna vanzelf terug denkt aan alle eerdere gelegenheden dat ze met z'n vieren in deze ruimte hebben zitten drinken en praten. Ze moet moeite doen om de tranen terug te dringen, die in haar ogen springen. Nog iets wat voorbij is. Als Mathilde en Jacques naar Portugal vertrekken, is ook die laatste schakel met Thijs verdwenen en blijft ze alleen achter.

Nog voor ze iets kan zeggen, komt Mathilde achter haar staan en slaat twee armen om haar heen, zodat Annette haar tranen niet meer kan tegenhouden.

'Ik ga jullie zo vreselijk missen,' brengt ze uit, terwijl ze de ontkurkte fles op het aanrecht laat staan en zich in Mathilde's armen omdraait.

'Dat weten we en daarom willen we dat je mee gaat.'

Annette's mond valt open bij het horen van deze woorden en ze kijkt in het gezicht van haar vriendin, die haar bemoedigend en overtuigend toeknikt. Over haar schouder heen ziet ze Jacques aan tafel zitten met eenzelfde soort blik en ze slikt.

'Mee? Naar Portugal? En dan? Wat moet ik daar?'

Ze kijkt vol verbijstering van de een naar de ander.

'Dat zien we dan wel weer. We zeggen niet dat je voorgoed daar moet blijven, maar verandering van omgeving zal je goed doen. Hier zijn veel te veel herinneringen, waar je in blijft hangen. Je bent te jong om je te verstoppen.'

Mathilde reikt langs haar heen om de fles te pakken en geeft haar een zacht duwtje richting tafel.

'Ga zitten en luister,' zegt ze met een glimlach om de strengheid van haar woorden te verzachten.

Te overdonderd om bezwaar te maken, laat Annette zich naar de tafel sturen en even later zit ze met een volgeschonken glas rode wijn voor zich naar haar twee vrienden te kijken.

'Denk je dat wij niet zien dat je je hier helemaal verloren voelt?' begint Mathilde dan.

'Cécile is een aardige meid en ze doet het niet expres, maar door haar aanwezigheid en het feit dat ze zoveel van je taken heeft overgenomen, voel je je volslagen overbodig, stuurloos en te veel. Je loopt al anderhalf jaar als een zombie rond en dat is niets voor jou. Daar ben je veel te energiek en te actief voor. Je bent depressief en geloof me, we begrijpen dat volledig, maar er moet iets gebeuren om dat te doorbreken. Dus hebben we bedacht dat als je nu met ons mee gaat naar Portugal je in elk

geval iets nieuws mee maakt. Misschien krijg je er energie van. Het geeft René en Cécile de gelegenheid hier hun eigen gang te gaan en het geeft jou de nodige afstand om te bedenken wat je wil gaan doen de komende jaren. Je bent nog niet oud genoeg om je hier de rest van je leven terug te trekken als een treurende weduwe, bovendien, we staan dat gewoon niet toe.'

Ze houdt een hand omhoog als Annette haar mond opent om iets te zeggen en schudt bezwerend haar hoofd.

'Niet protesteren. Je hebt al het recht van de wereld om te treuren, dat betwist ik niet,' gaat ze zachtmoedig, maar vastberaden verder.

'Het leven gaat door en dat moet jij ook doen. Thijs zou niet willen dat je hier wegwijnt, dat weet ik zeker.'

'Hoe weet je dat zo zeker? Ik had nooit gedacht dat Thijs zichzelf ooit van het leven zou beroven en dat heeft hij wel gedaan. Ik weet helemaal niet meer wie hij is, laat staan wat hij dacht of wilde,' slaagt Annette erin uit te brengen terwijl de tranen over haar wangen rollen.

'Ik dacht dat hij gelukkig was, hier, met mij en toch...'

Haar stem breekt en ze slaat haar handen voor haar gezicht terwijl ze probeert haar zelfbeheersing terug te krijgen.

'Ik weet dat het moeilijk is,' zegt Mathilde zacht.

Ze legt een hand op Annette's schouder en knijpt troostend.

'Niemand van ons begrijpt waarom hij het gedaan heeft, maar we weten dat hij van je hield en dat weet jij ook. Wat hem er toe heeft gebracht om zoiets te doen, kunnen we alleen maar gissen, maar ik weet absoluut zeker dat hij zou willen dat je gelukkig bent in plaats van over hem te blijven treuren,' houdt ze Annette voor.

'Ga met ons mee. Gooi wat spullen in een koffer en doe het gewoon. Wat heb je te verliezen? Als het niet bevalt, pak je het vliegtuig terug, als het wel bevalt, blijf je zolang als je maar wilt. We hebben een apart gastenverblijf, je hoeft ons niet eens te zien als je dat niet wilt, maar je moet hier weg,' dringt Mathilde aan, 'verandering van omgeving, andere mensen, ik weet zeker dat het helpt. Probeer het, alsjeblieft.'

Annette laat haar handen zakken en kijkt naar haar vriendin, die zo vol overtuiging naar haar terug kijkt dat er als vanzelf een glimlachje om haar lippen verschijnt.

'Het klinkt wel aantrekkelijk,' hoort ze zichzelf toegeven.

'Het idee dat ik jullie ook nog moest missen was bijna onverdraaglijk, maar ik kan hier toch niet zomaar alles achterlaten?'

'We hebben René gisteren gepolst, hij vindt het een goed idee,' zegt Jacques op z'n gebruikelijke kortaffe manier, die iemand die hem niet beter zou kennen zou inschatten als nors en onvriendelijk, maar Annette weet wel beter. Jacques is het prototype van een ruwe bolster met een wel heel blanke pit en ze glimlacht vol warmte naar de voormalige veearts. Ze weet dat hij net als zij nog totaal van slag is door Thijs' plotselinge dood; de twee mannen trokken vaak samen op en plotseling dringt het tot haar door dat zij niet de enige is die verdriet heeft.

'Jij mist hem ook nog steeds, niet?'

Ze legt in een opwelling haar hand op de grote knuist vol eelt en ziet hoe z'n ogen glanzen van ingehouden tranen, maar hij zegt niets.

'Ik wil jullie niet ook kwijt,' zegt ze dan zacht.

'En dat hoeft ook niet,' zegt Mathilde nadrukkelijk.

'We vertrekken overmorgen, er is nog plek in de auto voor een flinke koffer, kom, doe het. We doen het rustig aan met twee overnachtingen. Ook de reis is vakantie en eenmaal in Portugal ben je vrij om te blijven zolang je maar wilt. Overleg het met René als je twijfelt, maar echt, ik ben er van overtuigd dat het goed is voor je.'

'Ik moet nog even wennen aan het idee, maar ergens spreekt het me wel aan,' geeft Annette aarzelend toe.

'Maar ik wil niet op jullie kosten leven, dus laat me alsjeblieft huur betalen, dan heb ik in elk geval niet het idee dat ik van jullie profiteer.'

'Wat jij wilt, meid. We hebben voorlopig geen plannen voor het gastenhuis, de kinderen komen op z'n vroegst pas in het voorjaar dus tot die tijd staat het sowieso leeg. Je kunt blijven zolang je wilt, maar als je perse wilt, betaal je een bijdrage in het gebruik van gas, water en elektra, als je maar mee gaat,' zegt Mathilde, 'en als het je onverhoopt niet bevalt of je krijgt heimwee, er gaan regelmatig vliegtuigen van Faro naar Luxemburg, een uurtje rijden en je bent weer thuis.'

Annette knikt langzaam. Misschien is het inderdaad geen gek idee.

Hoofdstuk 2 Zes dagen later, Ferragudo, Algarve

Annette loopt het kleine gastenverblijf uit waar ze die nacht voor het eerst heeft geslapen en blijft bij het zwembad staan om de omgeving in zich op te nemen. Voor zich ziet ze de zee en als ze naar rechts draait, ziet ze door wat bomen heen de hooggelegen huisjes van het dorp.

Het is nauwelijks te bevatten dat ze zes dagen eerder nog in haar geliefde Lorraine zat en nu aan de zuidkust van Portugal, maar ze moet toegeven dat de reis in gezelschap van Mathilde en Jacques haar goed heeft gedaan. Voor het eerst in bijna anderhalf jaar kan ze weer ergens interesse voor opbrengen, al is het nog wat aarzelend.

Zoals Mathilde aan gaf, was René het eens met haar vertrek naar Portugal. Niet, zoals hij nadrukkelijk beweerde, omdat hij haar kwijt wilde, maar omdat hij ervan overtuigd was dat het goed voor haar zou zijn.

Over het geld hoefde ze zich geen zorgen te maken. René en Cécile kunnen rondkomen van wat de boerderij en de gastenkamers opbrengen en zij heeft het pensioen van Thijs, maar was dat voldoende om de stap te wagen? Even nog heeft ze gearzeld, maar uiteindelijk is ze overstag gegaan. Wat was het ergste dat er kon gebeuren? Als het werkelijk niet bevalt, pakt ze het vliegtuig en keert terug naar Frankrijk, maar ze heeft de anderen en zichzelf beloofd het minimaal een maand te proberen en dit is de eerste dag.

Ze draait langzaam om haar as en bekijkt het authentieke huis dat haar vrienden hebben gekocht net buiten het pittoreske Ferragudo. Het ligt op een royaal perceel op een steenworp afstand van het strand met een geweldig uitzicht over de rivier en de Atlantische Oceaan en ze snuift met een vage glimlach de zeelucht op. Het is voor het eerst dat ze op het punt staat alleen op pad te gaan op een plek die ze nog niet kent en ze vraagt zich onwillekeurig af of ze dit wel durft. Wat als ze verdwaalt?

Gezien de ligging op de kliffen boven het strand is het vrijwel onmogelijk om het niet terug te vinden, maar ze voelt zich toch wat onzeker, alleen in een vreemde omgeving. Ze heeft zich echter voorgenomen zoveel mogelijk haar eigen gang te gaan en niet continu het gezelschap van Mathilde en Jacques op te zoeken, maar krijgt er nu bijna spijt van dat ze na het gezamenlijke ontbijt Mathilde's voorstel samen naar het dorp te gaan heeft afgewezen.

'Oké, wat jij wilt. Ga lekker wandelen, verken de omgeving. Je hebt je eigen sleutel en voorlopig is het gastenverblijf jouw huis. Voel je

alsjeblieft vrij om te doen en te laten wat je wilt, als je maar weet dat we er voor je zijn als je ons nodig hebt. Morgen beginnen we met Portugese les hier in het dorp. We hebben al doorgegeven dat jij ook mee komt, dat is je enige verplichting voorlopig, twee keer in de week, op maandag en donderdag, oké?’ was Mathilde’s reactie en Annette heeft niets anders kunnen doen dan knikken.

Haar tranen zaten al weer zo hoog dat haar stem ongetwijfeld onhoorbaar zou zijn en na een laatste omhelzing is ze vertrokken voor haar eerste kennismaking met de omgeving.

Ze heeft na de reis, die in volle harmonie gegaan is met z’n drieën in de auto, even tijd nodig voor zichzelf. Tijd om alles wat er opeens de laatste paar dagen is gebeurd te verwerken, maar vraagt zich nu toch af of ze niet te hard van stapel is gelopen toen ze Mathilde’s voorstel afwees.

Onzin. Ze schudt vermanend om haar eigen onzekere gedrag haar hoofd. Ze is toch geen klein kind meer, die aan de hand moet worden genomen? Ze is oud en wijs genoeg om in haar eentje een vreemde omgeving te gaan verkennen. Ze moet het gewoon doen.

Het huis van Mathilde en Jacques ligt ten zuiden van het dorp, op een enorm stuk grond dat tot aan het strand loopt en volgens Mathilde voert er een smal paadje naar een trap aan het eind. Vanaf daar kan ze het strand op. Ze haalt een paar keer diep adem en begint dan vastberaden te lopen. Zodra ze de trap afdaald, ziet ze aan het eind het afgesloten hek waar ze de sleutel van heeft en dan staat ze op het strand. Dit *Praia Grande* is lang en breed en als ze rechtsaf slaat, loopt ze vanzelf in de richting van Ferragudo.

Links ontdekt ze kliffen met een vuurtoren er bovenop, rechts ziet ze plankieren op het strand, die naar diverse barretjes leiden en in de verte, over het water heen, ligt de hoogbouw van Portimão. Van Ferragudo zelf ziet ze vanaf hier niets, dat ligt verborgen achter de bocht.

Nu ze eenmaal op het strand staat, krijgt de vakantiestemming haar toch een beetje te pakken en nieuwsgierig naar wat er allemaal te zien is, schopt ze haar schoenen uit en besluit over het strand richting dorp te lopen.

Het is geen strand aan de Atlantische Oceaan zelf, maar aan de Arade rivier, die tussen Portimão en Ferragudo door de zee in stroomt.

Het water is rustig en op het zand zitten, al is het inmiddels eind september, nog wat groepjes badgasten te genieten van het heerlijke nazomerweer, terwijl er ook een kleine groep beginners surfles krijgt.

Ze laat de houten vlonders voor wat ze zijn en blijft net buiten het bereik van de golven langs de vloedlijn lopen tot ze het laatste café gepasseerd is. Zodra ze langs de rotsblokken de bocht om gaat, doemt er opeens een kasteel voor haar op en ze houdt even stil om het in zich op te nemen.

Links ervan kabbelt de rivier tegen wat lage rotsen en ze ziet hoe een paar mensen door het laagstaande water het kasteel passeren. Ze kan zich voorstellen dat dit met vloed niet mogelijk is, waardoor ze terug zou moeten naar de trap, die ze heeft gezien bij de diverse cafés en barretjes, maar nu het bijna eb is, kan ze er langs lopen.

Ze bekijkt het kasteel, dat blijkbaar privé bezit is en dus niet toegankelijk, en laat dan haar blik over de rivier, via Portimão aan de overkant naar Ferragudo zelf glijden.

Wat ze vanaf hier kan zien, spreekt haar wel aan, al is het totaal anders dan waar ze in Frankrijk woont. Vooraan ziet ze nog wat grote, meest vrijstaande huizen, maar meer heuvelopwaarts ziet ze een kerk en ze weet van Mathilde dat met name het dorp daarachter, aan de kadekant, nog behoorlijk authentiek is. Wel wordt er inmiddels heel wat verkocht aan buitenlanders, die het niet altijd even oorspronkelijk houden als ze het verbouwen.

Ze passeert het kasteel, maar voor ze doorloopt naar het dorp laat ze zich met opgetrokken knieën op het zand vallen. Dit stuk strand heet *Praia da Angrinha* en grenst vrijwel direct aan het dorp. Ze haalt een paar keer diep adem. Het voelt goed hier zo te zitten, realiseert ze zich. De zon is nog warm, al is de echte zomerhitte inmiddels voorbij. Er is genoeg volk op de been om haar niet het gevoel te geven dat ze helemaal alleen is en ze voelt hoe langzaam iets van de spanning in haar lijf verdwijnt.

De afgelopen nacht heeft ze tot haar eigen verrassing als een blok geslapen in haar nieuwe onderkomen. Het twee kamerappartement is een volledig zelfstandige woonunit, los van het hoofdhuis, met een eigen ingang en al is het klein, voor haar alleen is het meer dan voldoende.

Er is niemand om rekening mee te moeten houden, niemand die zich zorgen om haar maakt en haar continu in de gaten houdt of ze geen gekke dingen gaat doen. Opeens dringt het tot haar door dat dit inderdaad is wat ze nodig heeft; een plekje dat ze voor hoelang dan ook het hare kan

noemen, zonder verplichtingen, zonder het gevoel iets te moeten, maar wel in een omgeving die haar nu al begint te prikkelen om iets te ondernemen.

Als kind is ze opgegroeid in de buurt van Hoek van Holland, zodat de zee nooit ver weg was en ze beseft nu pas hoe ze die gemist heeft. Het is fijn weer zo dicht bij het water te zijn. Daarmee vergeleken is het meer van Madine maar een armzalig vijvertje, al heeft ze er met Thijs en René mooie momenten beleefd.

Ze begint nu echt nieuwsgierig te worden naar Ferragudo zelf. Gisteren bij aankomst heeft ze er alleen maar een glimp van opgevangen toen ze er langs reden, maar nu merkt ze dat ze er naar uitkijkt om het plaatsje te verkennen.

Tijdens de reis heeft ze op Google de plattegrond en andere informatie bekeken, zodat het inmiddels al een beetje vertrouwd voelt. Dat is wel de meerwaarde van de tegenwoordige tijd, bedenkt ze. Vanuit je luie stoel met niets meer dan je smartphone kun je tegenwoordig de hele wereld over reizen.

Het lijkt hemelsbreed verwijderd van haar vertrouwde omgeving in Frankrijk, maar bij het zien van het rustig kabbelende water met de verscheidenheid aan bootjes verschijnt er een glimlach op haar gezicht.

Haar vrienden hebben gelijk, beseft ze. Verandering van omgeving is misschien wel het beste op dit moment. In Frankrijk herinnert alles haar aan Thijs, aan hun leven samen. Elke herinnering roept weer een nieuwe op en de pijn daarvan is vrijwel ondraaglijk. Hier daarentegen is alles nieuw, niets heeft een link met Thijs, alleen maar met haar. Een nieuwe omgeving biedt nieuwe kansen, besluit ze met meer optimisme dan ze de laatste anderhalf jaar heeft gevoeld en dat is iets wat ze nu wel kan gebruiken.

Haar tenen spelen met het warme zand, haar sandalen liggen achteloos naast haar en ze slaakt onwillekeurig een zucht van tevredenheid. Het gewoon hier zo zitten, zonder verplichtingen, voelt prettig, al weet ze maar al te goed dat ze niet het type is om dit eindeloos vol te kunnen houden.

Een leven zonder vaste taken en dagindeling, ze heeft geen idee hoe ze dat moet invullen, maar dat is van later zorg. Voorlopig moet ze het zien als vakantie, al heeft ze in geen jaren echt vakantie gehad, want dat is met een boerenbedrijf en een chambres d'hôtes vrijwel onmogelijk.

Af en toe een nachtje weg, meer zat er meestal niet in, zodat het idee nu zo lang als ze maar wil hier te blijven opwindend en beangstigend tegelijk is.

Ze haakt de bandjes van haar sandalen om haar vingers en komt overeind. Ze wil tot het eind van het strand lopen en dan via de kade om het dorp heen naar het plein. Daar zijn, weet ze van Mathilde en van Google, genoeg terrasjes om te kunnen uitrusten en iets te drinken of te eten evenals een paar winkeltjes voor dagelijkse boodschappen. Daarna kan ze bekijken wat ze verder wil gaan doen vandaag.

Hoofdstuk 3

Half oktober, Ferragudo

Annette staat bij de groentekraam in de kleine *mercado* en probeert in het Portugees een gesprekje met de verkoopster te voeren.

Ze is inmiddels zo'n drie weken in Portugal en al voelt het soms nog onwennig, ze begint toch haar draai te vinden.

Op maandag- en donderdagochtend gaat ze samen met Mathilde en Jacques naar Leonor, een Portugese dame van een jaar of zestig, van wie ze twee uur Portugese les krijgen. Een van hun opdrachten is om elke dag minimaal één gesprek te voeren in het Portugees. Meestal komt Annette niet verder dan een praatje over het weer of een bestelling van iets anders dan haar normale koffie met melk, maar vandaag heeft ze zich voorgenomen iets anders te proberen. Vandaar dat ze nu een poging doet uit te vinden welke van de sinaasappelen die uitgestald liggen het meest geschikt zijn om uit te persen.

De Portugese taal valt haar nog niet mee, met name de uitspraak, die zo afwijkt van het Frans voelt vreemd, maar gelukkig is de grammatica daarentegen weer redelijk eenvoudig te volgen met het Frans als ondergrond. Leonor spreekt vloeiend Frans, omdat ze jarenlang met haar inmiddels ex-man in Frankrijk heeft gewoond en gewerkt. Ze weigert echter pertinent om ook maar een woord in die taal te zeggen tijdens de les tenzij het werkelijk noodzakelijk is, zodat alles in het Portugees gaat.

Hoewel dat de lessen lastig maakt, merken ze alle drie na een vijftal lessen dat ze toch al een eenvoudig gesprekje kunnen voeren. Soms oefenen ze gezamenlijk, maar dat resulteert meestal in een hoop gelach en een nieuwe fles wijn die wordt opengetrokken. Zodoende heeft Annette er een gewoonte van gemaakt om elke ochtend tijdens haar ontbijt met behulp van een taalapp op haar smartphone nieuwe woordjes te leren en deze braaf na te zeggen, zodat ze de uitspraak kan oefenen.

Het is iets wat haar én afleiding bezorgt én een soort van voldoening als ze door de app wordt geprezen om haar voortgang. Het is meer haar eigen onzekerheid die haar belemmert bij het voeren van een gesprek dan het gebrek aan woordenschat, maar langzaam gaat het steeds beter.

Ze pakt haar tasje met tomaten, uien en de perssinaasappels aan van de vriendelijke verkoopster en met een vrolijk '*tchau!*' draait ze zich om, waarna ze pardoes tegen een man aan botst, die met een stapel kratten in z'n armen naar de kraam toe loopt.

'Au!'

Geschrokken door de onverwachte botsing en met een kreetje vanwege het feit dat de blauwe, plastic kratten pijnlijk tegen haar borst drukken, struikelt ze achteruit en komt tegen de kraam tot stilstand.

'Desculpe, você está bem? Isso doi? Posso fazer algo por você?'

Ze merkt vaag dat de man z'n kratten op de grond zet en zich naar haar toe keert, maar ze is nog te geschrokken om de in het Portugees gestelde vragen of ze in orde is en of ze zich heeft bezeerd goed te kunnen volgen.

Ze legt haar hand op haar borst, die pijnlijk aanvoelt en glimlacht beschaamd tegen de verkoopster, die achter haar kraam vandaan komt en haar bezorgd aankijkt.

'Je vais bien, eh, estou bem,' brengt ze uit, automatisch in het Frans beginnend, maar dan in het Portugees overgaand, terwijl ze zich probeert te verontschuldigen omdat ze niet heeft uitgekeken.

'Desculpe, é a minha culpa, mas estou bem. Só um pouco dolorido mas não muito.'

Ze wrijft over haar borst om aan te geven waar het een beetje pijnlijk is en haalt diep adem, terwijl ze achter zich kijkt naar de kraam waar ze tegen aan is gestruikeld. Gelukkig is ze niet tegen de verse vijgen of de bessen aan gevallen, maar tegen een bak met opgestapelde pompoenen, die wel een stootje kunnen hebben.

'Você tem certeza? Posso levar você a algum lugar? Talvez um médico?'

De Portugees negeert z'n kratten en kijkt haar met een indringende blik aan. Ze verstaat niet helemaal wat hij zegt, maar maakt er uit op dat hij aanbiedt haar ergens heen te brengen, eventueel zelfs naar een dokter en afwerend schudt ze haar hoofd.

'Estou bem, realmente,' verzekert ze hem en ze knikt een paar keer nadrukkelijk om hem ervan te overtuigen dat ze echt geen verdere hulp nodig heeft.

Ze maakt een verontschuldigend gebaar naar de verkoopster, die al weer achter haar kraam is verdwenen en op het punt staat een andere klant te gaan helpen. Ze wil net een stap langs de man heen zetten als hij opnieuw het woord tot haar richt.

'Posso lhe oferecer um café? Por favor, me dê um momento para guardar essas caixas.'

Hij wijst naar de kratten en ze begrijpt dat hij haar vraagt te wachten tot hij zich van z'n lading heeft ontdaan, waarna hij haar een kop koffie wil aanbieden. Haar eerste neiging is nee te schudden en gewoon weg te lopen, maar een van haar goede voornemens sinds ze in de Algarve is, is

om sociale contacten niet uit de weg te gaan en zich meer onder de mensen te begeven dus ze knikt dan ook voor ze het goed en wel beseft.

Als reactie hierop verschijnt er een brede glimlach op het gezicht van de onbekende en hij bukt zich om de kratten weer op te pakken.

'*Aguarda, um momento,*' zegt hij nog snel over z'n schouder, voordat hij met de kratten achter de kraam verdwijnt.

Ze ziet nu pas dat er sinaasappelen in de kratten zitten en verbaast zich over het feit dat hij zo moeiteloos twee van die ongetwijfeld zware kratten op pakt. Ze wrijft een beetje afwezig over haar borst, terwijl ze toekijkt hoe hij iets onverstaanbaars zegt tegen de verkoopster, die hem als reactie een plagende tik tegen z'n wang geeft. Onwillekeurig glimlacht ze. De man lijkt haar een jaar of veertig, casual gekleed in een verschoten spijkerbroek en een witblauw geruit, flanelen overhemd waarvan de mouwen zo ver zijn opgerold dat ze bruine, gespierde onderarmen kan zien. Z'n haar is donker, kort en dik en hij heeft een eveneens kort en donker, net baardje dat ze hem, al is ze geen fan van baarden, goed vindt staan. De uitdrukking op z'n gezicht is vriendelijk en open en voor ze het weet, glimlacht ze naar hem.

'*Vamos lá!*'

Hij komt om de kraam heen en wijst met z'n hoofd richting uitgang om aan te geven waar hij heen wil. Gehoorzaam volgt ze hem naar buiten en even later wandelen ze langs de kade in de richting van het plein.

'*Donde é que é você?*' wil hij weten, terwijl ze rustig naast elkaar lopen.

'*França,*' reageert Annette, blij dat ze begrijpt wat hij vraagt.

'*Está aqui de férias?*'

Annette aarzelt bij de vraag of ze hier op vakantie is. Vertellen hoe het precies zit, gaat haar in het Portugees niet lukken, maar een simpel ja of nee is ook geen correct antwoord. Bovendien weet ze van Leonor dat alleen ja of nee niet gebruikelijk is in Portugal dus ze graaft snel in haar geheugen op zoek naar de juiste woorden.

'*Estou com amigos, não sei por quanto tempo,*' zegt ze dan maar.

'*Franceses também? Fala bem português,*' reageert hij.

Ze hebben inmiddels het plein bereikt en hij wijst op een vrij tafeltje bij *Café Zona*.

'*Os meus amigos também são franceses, sim, mas eles compraram uma casa aqui e juntos temos aula de português,*' vertelt Annette.

Nu ze eenmaal over haar eerste verlegenheid heen is en ze door heeft dat hij met werkelijke interesse naar haar luistert, lukt het haar om de juiste

woorden te vinden, terwijl ze uitlegt dat ze bij Franse vrienden logeert die hier een huis hebben gekocht en dat ze samen met hen Portugese les volgt. Ze is zich maar al te goed bewust van het feit dat het nog niet snel gaat en dat ze waarschijnlijk enkele werkwoorden niet helemaal vervoegt zoals het hoort, maar hij knikt dat hij het begrijpt.

Op dat moment komt er een serveerster naar hun tafeltje en met een vragende blik naar haar bestelt de man koffie voor zichzelf.

'Meia de leite, por favor,' kiest Annette en als de vrouw is verdwenen, richt ze zich weer tot haar onverwachte gezelschap.

'O meu nome é Annette,' stelt ze zich voor.

'Chamo-me Fernão, Annette, muito prazer conhecê-la.'

De man, Fernão dus, steekt een hand uit over het kleine tafeltje heen en een beetje verlegen opeens schudt ze hem.

'Hoelang ben je al hier?' wil hij dan weten.

'Een week of drie,' vertelt Annette en voor ze het weet, is ze in een weliswaar langzaam, maar toch prettig gesprek gewikkeld met Fernão over haar verblijf in Ferragudo.

Af en toe corrigeert hij haar, maar in plaats van dat het vervelend voelt, is ze er blij mee. Hij geeft haar geen moment het gevoel dat ze er niets van bakt, integendeel en ze probeert z'n uitspraak zo goed als mogelijk na te doen.

De koffie wordt gebracht en terwijl ze in haar kopje roert, probeert ze te volgen wat hij haar vertelt over de omgeving, maar merkt dat ze wordt afgeleid door z'n vrolijke ogen. Ze voelt hoe ze een kleur krijgt als het tot haar doordringt dat hij z'n blik geen moment van haar afhoudt en snel kijkt ze weg.

'Porque fica tímida?'

Ze weet niet precies wat hij vraagt, maar het woord timide herkent ze en ze merkt dat haar wangen warm worden. Hij heeft door dat ze verlegen wordt onder z'n blik en blijkbaar wil hij weten waarom.

'Sou viúva há um ano e meio,' probeert ze haar gedrag te verklaren, blij dat ze het woord voor weduwe nog heeft onthouden.

'Não estou mais acostumada falar com homens estranhos.'

Ze ziet hoe z'n gezicht op slag serieuzer wordt en er een meelevende blik in z'n ogen verschijnt.

'Quanto tempo foi casada?' wil hij dan weten.

'Trinta anos, mais ou menos.'

'Trinta? É impossível! Você é muito jovem para estar casada por tanto tempo!' vindt hij complimenteus.

'Tenho cinquenta e três anos,' zegt ze snel, *'não sou mais tão jovem.'*

Hij zit haar hoofdschuddend aan te kijken als ze hem vertelt dat ze de vijftig is gepasseerd, zodat ze echt wel bijna dertig jaar getrouwd kan zijn geweest. Ze glimlacht een beetje ongemakkelijk, al is het ook vleierend dat hij niet gelooft dat ze oud genoeg is daarvoor.

Zelf weet ze maar al te goed dat ze geen veertig meer is. Haar spiegelbeeld vertelt haar dat elke dag weer. Wel heeft ze sinds ze in de Algarve is een fittere uitstraling, waardoor ze minder oud lijkt dan ze zich in Frankrijk voelde. Ze is zich ervan bewust dat haar ogen niet meer zo dof zijn en dat ze door het vele wandelen en buiten zijn een gezond kleurtje heeft, dat haar niet misstaat.

Kort na aankomst heeft ze in een opwelling haar gewoonlijk halflange, blonde haar kort laten knippen. Het staat haar goed, haar groene ogen lijken groter en door de zon van de afgelopen weken is het zelfs al wat lichter geworden. Ze had gedurende de hele knipbeurt met haar ogen stijf dicht geknepen in de kappersstoel gezeten, als de dood dat de Portugese kapster haar stekeltjes zou bezorgen, maar tot haar grote opluchting was het tegendeel het geval. Haar kapsel is niet bizar kort, maar speels en vlot en ze weet dat het haar jonger doet lijken. Verder is ze door het lekkere eten zelfs een paar kilo aangekomen, wat hard nodig was en daardoor heeft ze niet meer zo'n smal, afgetrokken gezicht.

Het laatste jaar heeft ze nauwelijks interesse in eten gehad, maar op de een of andere manier heeft ze sinds ze in Ferragudo is zelfs weer zin om te koken.

'Achei que você fosse mais jovem, quarenta anos no máximo, você está bonita. Portugal e Ferragudo fazem-te bem,' concludeert Fernão en ze moet ondanks haar verlegenheid lachen om het compliment dat hij haar jonger heeft geschat en haar er goed uit vindt zien. Portugal én Ferragudo doen haar goed, is zijn mening en daar kan ze zich alleen maar bij aansluiten.

'Dat is zeker waar. In Frankrijk voelde ik me niet goed, oud, verdrietig, alles daar deed me aan m'n man denken. Hier heb ik weer een beetje het gevoel dat ik leef,' probeert ze uit te leggen.

'Het is moeilijk om na dertig jaar huwelijk weer alleen te zijn, maar ik heb goede vrienden en ik probeer elke dag iets te doen. De Portugese les helpt, ik ben weer wat actiever en voel me beter,' voegt ze er eerlijk aan toe.

‘Afleiding is goed. Ik neem je een dag mee op m’n boot,’ beslist hij voor ze kan tegensputteren.

‘Het is dé manier om de kust te bekijken en bovendien is het heerlijk om een dag op het water door te brengen.’

Blijkbaar ziet hij aan haar dat ze twijfelt bij z’n voorstel en direct legt hij een hand op de hare.

‘Als je me niet vertrouwt, neem je je vrienden mee,’ biedt hij aan.

‘Ik bedoel er niets mee, maar ik wil je gewoon een mooie dag bezorgen, verder niets. Geloof me, de kust van de Algarve moet je vanaf het water zien.’

Annette staart in z’n donkere ogen, die nu niet geamuseerd, maar ernstig terug kijken en het is alsof ze een klein stemmetje in haar achterhoofd hoort zeggen dat ze het gewoon moet doen. Wat kan er gebeuren?

Uiteraard zegt haar verstand dat er van alles kan gebeuren als ze met een vreemdeling de zee op gaat, maar dat legt ze resoluut het zwijgen op.

‘Dat lijkt me leuk,’ zegt ze, ‘ik houd van varen en het lijkt me schitterend om de kust vanaf het water te zien.’

‘Mooi, kun je zaterdag?’

Hij kijkt alsof hij onmiddellijk spijkers met koppen wil slaan en haalt een telefoon uit z’n zak.

‘Geef me je nummer, dan bel ik je om een tijd af te spreken, ik moet even kijken naar het getij, want ik wil je meenemen naar de grot van Benagil,’ legt hij uit.

Annette aarzelt slechts even, maar geeft dan haar 06-nummer en vrijwel direct gaat haar telefoon over.

‘Dan heb je mijn nummer ook,’ verklaart hij, waarna hij z’n stoel naar achteren schuift.

‘Ik moet gaan, want ik heb nog meer sinaasappels af te leveren. Ik bel je over zaterdag, maar de afspraak gaat door, tenzij het regent.’

‘Dank je wel, ook voor de koffie,’ zegt Annette.

‘De nada, Annette, de nada, até sabado, tchau!’

Hij glimlacht haar nog een keer vol warmte toe en wenkt de serveerster om af te rekenen, waarna hij met grote passen het terras af loopt. Bij de hoek draait hij zich nog even om en als hij ziet dat ze hem nakijkt, steekt hij groetend z’n hand naar haar op. Enigszins betrapt, bloost ze, maar zwaait dan toch terug, waarna ze verbluft naar haar lege koffiekopje kijkt.

‘Jeetje, Thijs, ik heb een afspraakje geloof ik,’ mompelt ze, ‘zo maar met een wildvreemde en dat op mijn leeftijd.’

Ze schudt haar hoofd om het hele idee en grinnikt even in zichzelf.

Die avond zit ze met Mathilde op de veranda van hun huis, terwijl Jacques binnen naar een voetbalwedstrijd kijkt en vertelt haar vriendin over de onverwachte ontmoeting met Fernão. Tot haar opluchting reageert Mathilde alleen maar positief en niet lacherig of plagend.

‘Mooi, je kunt wel wat nieuwe vrienden gebruiken,’ zegt Mathilde ferm.

‘En wie zegt er nu nee tegen een dagje varen? Wij hebben toen we hier van het voorjaar waren voor de koop van het huis ook zo’n boottocht gemaakt, echt schitterend. Je moet vragen of hij je meeneemt naar Benagil, daar zijn wij ook geweest.’

‘Oh ja, die naam noemde hij al, maar dat lag aan het getij geloof ik,’ zegt Annette met een vragende blik.

‘Dat kan best,’ reageert Mathilde schouderophalend.

‘Geen idee. Het is een grot waar je in kunt varen en dan is er een groot gat boven je, waardoor je de lucht ziet. Ik denk dat als het eb is, je niet diep genoeg de grot in kan komen om dat gat te zien, beetje afhankelijk van de boot uiteraard, maar zoiets zal het wel zijn,’ vertelt ze.

‘Het is er echt heel mooi. Vanaf hier gezien ligt het voorbij Carvoeiro, naar het oosten dus. Ik zou als ik jou was maar iets lekkers bakken voor onderweg,’ stelt ze voor.

Annette knikt peinzend. Koken en bakken is altijd haar hobby geweest, maar hoewel ze het koken weer heeft opgepakt sinds ze in Ferragudo is, heeft ze nog niet gebakken en dat weet Mathilde maar al te goed.

‘Ik zal er over denken,’ reageert ze onzeker.

‘Ik weet niet wat Fernão eigenlijk precies verwacht.’

‘Dat doet er toch niet toe? Iedereen lust wel iets lekkers, mannen zeker,’ grinnikt Mathilde.

‘Je moet er niet zo over piekeren, gewoon iets lekkers bakken en er een leuke dag van maken. Hoe oud is hij?’ wil ze dan opeens weten.

Annette kijkt betrappt naar haar handen. Dat feitje had ze nu net uit het verhaal weggelaten, maar het is typisch iets voor Mathilde om juist die vraag te stellen.

‘Ik denk ergens in de veertig,’ zegt ze dan, Fernão’s leeftijd iets naar boven schattend.

‘Ojee, cougar!’

Mathilde giechelt als Annette een kleur krijgt en schudt dan haar hoofd.

‘Kom op, Annette, ik plaag je maar. Wat doet het er toe? Bovendien, jullie gaan een dagje varen, meer niet, toch?’

De twee vrouwen schieten allebei in de lach al is het bij Annette meer als de beroemde boer met kiespijn, maar ondanks haar gene voelt het ook weer fijn om zo te kunnen lachen. Direct als ze zich dit realiseert, voelt ze dat haar vrolijkheid wegebt en alsof Mathilde het aanvoelt, legt ze een hand op die van Annette en geeft haar een troostend kneepje.

‘Ga je nu niet direct schuldig voelen omdat je lacht,’ legt ze haar vinger op de zere plek.

‘Ik ken je, dat doe je, maar dat is nergens voor nodig. Thijs zou niet willen dat je nooit meer zou lachen, dat weet ik zeker. Zelfs al heb je het naar je zin, betekent dat niet dat je Thijs vergeet of geen verdriet meer hebt.’

‘Het is zo dubbel,’ probeert Annette haar gevoel uit te leggen.

‘Ik voel me schuldig omdat ik weer ergens naar uit kijk, terwijl ik ook weet dat ik moeilijk de rest van m’n leven thuis op de bank kan blijven zitten, maar het voelt gewoon ongemakkelijk. Alsof ik iets vreselijks doe als ik lach. Waarom heeft hij me toch nooit iets verteld?’ besluit ze heftig.

De uitroep vol wanhoop heeft ze al zo vaak geslaakt, maar nog nooit is er een zinnig antwoord op gekomen, nu ook niet. Mathilde kijkt haar met een gezicht vol verslagenheid aan en haalt haar schouders op.

‘Ik weet het niet,’ zegt ze enkel.

‘Een briefje met uitleg zou geholpen hebben, maar misschien ook niet. Je moet je er bij neerleggen dat je het nooit precies zal weten.’

‘En dat maakt het juist zo moeilijk! Ik heb de huisarts denk ik wel tien keer gevraagd of hij zeker wist dat Thijs geen ongeneeslijke ziekte had waar hij me niets over verteld heeft, maar hij heeft me verzekerd dat Thijs gezond was, dus waarom dan? Wat heb ik fout gedaan?’

De opgewekte stemming van zo-even is volledig verdwenen als Mathilde de huilende Annette in haar armen sluit en zo goed en zo kwaad als het gaat heen en weer wiegt.

‘Oh lieverd toch, ik weet het ook niet,’ fluistert ze in Annette’s oor.

Hoofdstuk 4 Frankrijk

René stopt met een glimlach z'n telefoon in z'n zak en vervolgt de tocht naar de omheining. Eerder die dag heeft hij een van de koeien gevonden, terwijl ze vastzat in een stuk prikkeldraad. Geen idee wat het domme dier er toe heeft gebracht om zich in de afrastering te storten en hoewel de koe op wat schrammen en krassen na verder in orde is, is hij nu op weg met wat gereedschap en een rol draad om de omheining te repareren. Net toen hij op z'n gemak was gaan lopen, ging z'n telefoon en tot z'n vreugde was het z'n moeder, die voor het eerst in weken werkelijk opgewekt klonk. Blijkbaar begint het leven in Portugal eindelijk te wennen.

Ze is inmiddels al drie weken weg en hoewel hij volledig achter het plan van Mathilde en Jacques stond om haar mee te nemen naar Portugal, moet hij toegeven dat hij haar mist en zich ondanks dat ze in goed gezelschap is toch zorgen om haar maakt. Ze belt regelmatig, maar al klinkt ze vrolijk als ze vertelt over haar nieuwe, tijdelijke omgeving, hoort hij aan haar stem dat ze er nog steeds moeite voor moet doen. Dit keer klonk ze anders, levendiger, oprechter, alsof ze zich eindelijk werkelijk begint te ontspannen en dat doet hem goed.

Peinzend over het afgelopen anderhalf jaar loopt hij verder. Hij heeft weinig oog voor de natuur om hem heen en denkt ook niet aan de verschrikkingen die in dit gebied tijdens de Eerste Wereldoorlog hebben plaatsgevonden, hoewel dat hem telkens weer verbijstert als hij die oude beelden vergelijkt met hoe het er nu uit ziet. Beelden in oude zwart-wit films over met scheppen gemaakte loopgraven, ontploffende granaten en dode soldaten.

Dit gebied is een van de zwaarst getroffen regio's van Frankrijk in de Eerste Wereldoorlog met honderdduizenden slachtoffers en zelfs een zestal compleet verwoeste dorpen, die nooit meer zijn opgebouwd.

Als kind is hij enorm geïntrigeerd geraakt door die 'grote oorlog' toen z'n vader hem mee nam naar de musea in Verdun en nog steeds kan hij, bijvoorbeeld met gasten, in een geanimeerde discussie belanden over de zinloosheid van oorlog. Nu is hij echter meer bezig met z'n moeder dan met alles wat zich hier lang geleden heeft afgespeeld.

Voor het eerst klonk ze werkelijk vrolijk, niet geforceerd en hij slaakt een zucht van opluchting. Hij ziet nog steeds haar bleke, smalle gezicht voor zich toen ze bij Mathilde en Jacques achter in de auto plaatsnam. Bijna